

שְׂפָרָה לְהַמִּירָה

ט ניסן התשפ"ג
מפטירין יְצַרְכָּהּ לַה'
(מלאכי ג, ד)
שבת הגדול

פְּרָשַׁת צו

סיפור לשבת

"אֵשׁ תָּמִיד תּוֹקֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ" (ו, א)

בפשטות, מדבר הכתוב על אש התמיד, הבערת על המזבח בבית המקדש יומם ולילה, ללא הרף. אך רבותינו דרשו את משמעות הכתוב בדרך שונה: כל יהודי הינו בית מקדש קטן. וליבו של האדם - דומה למזבח, ועל כל אדם להבעיר בליבו אש פנימית, יוקדת ומלהטת, להבת שלהבת לעבודת ה'. כך כל אדם, כאשר הוא מתגבר על יצרו הרע, כובש את הנפש המתאוה, מכניע ומצנן את הליטות חומו של היצר הרע, המסית ומדיח, הרי הוא זוכה הלכה למעשה קרבנות לפניו יתברך. דוגמה נפלאה להכנעת כוח הנפש המתאוה, ולגבורה מפעמימה בהצנעת הגדלות בתורה, נוכל לראות בסיפור הבא:

בית מדרשו של רבי שלמה לוריא, המהרש"ל, הומה וגועש במלחמתה של תורה. ולהבדיל, באותה שעה, בקומה שמתחת בית המדרש, סוערת גם חנותו של אברהם, מוכר הירקות. מתחת בית מדרשו של המהרש"ל עמדה חנות הירקות של אברהם, איש המוני ופשוט, אשר מכיריו היו מוכנים להצהיר בפה מלא כי אין הוא יודע ולו צורת אות. כך עד אותו לילה בו שב המהרש"ל מבית המדרש לביתו בשעת לילה מאוחרת מאוד, כמעט בשעה שלפנות בוקר, כאשר לפתע הגיע קול מזור לאוזניו. היה זה קול נעים ומוכר כאחד. והקול, עוסק בסוגיה סבוכה במיוחד... צעד המהרש"ל בעקבות הקול ומה מאוד נדהם לגלות כי הקול אינו בוקע אלא מן הדירה התחתונה, דירתו של אברהם, המשמשת גם כחנות הירקות שלו! היטה המהרש"ל אוזנו שוב ומצא כי אברהם הירקן, הוא הוא הלומד את הסוגיה העמוקה ומפשט את סתריה לאורך ולרוחב... כל הלילה לא יכול היה המהרש"ל להירגע, ובשעת בוקר מיהר ושלה שליח סתרים לבעל חנות הירקות, ובפיו קושיה על אחת הסוגיות הסבוכות בש"ס. השליח שניצב בחנות מוכר הירקות והרצה בפניו את קושיית המהרש"ל, הרגיש כמי שמבקש מסמרים בבית המרקחת... מוכר הירקות שמשך בכתפיו ולא השיבו דבר. הוא שב אל המהרש"ל ובישרו כי מוכר הירקות טוען שהוא עם הארץ, אך המהרש"ל לא ויתר. הוא שלח את השליח שוב ושוב ובפיו אותה שאלה, עד שלבסוף, כאשר הבין מוכר הירקות כי לא יועילו התחמקותיו, פתח פיו, ופשט את הסוגיה העמוקה, תירץ את קושיית המהרש"ל והעיר את דברי הגמ' באור נגהות. אך תנאי הקדים לכל זאת, שהמהרש"ל ינצור את ידיעותיו בתורה כסוד כמוס, ולא יגלה זאת לאיש כל ימי חייו. המהרש"ל ששש על רבי אברהם, הצדיק והגאון הנסתר כמוצא שלל רב, לא הפר את התנאי, ובמשך שנים רבות היו השניים מתפלפלים בניהם בדברי תורה בנגלה ובנסתר, בעמקי התורה וברזי חכמתה, ואין איש מלבדם יודע על כך מאומה. בשנת של"ג, כשחלה המהרש"ל את חוליו האחרון, התנסו סביב מיטתו פרנסי העיר וחכמיה, והמהרש"ל מסר בידיהם צוואתו כתובה וחתומה. ולאחר שעלתה נשמתו בסערה השמימה, פתחו פרנסי העיר וחכמיה את הצוואה, ומצאו כי כתוב בה: "לאחר מותי אל תהינו למנות לרבה של העיר לובלין אף אחד מלבד את רבי אברהם, בעל חנות הירקות! גאון אדיר ומופלא הוא, ואין כמוהו בכל הדור! אלא שהוא מסתיר עצמו, עתה הגיעה העת לגלותו, הוא אשר ישמש כרבה של לובלין, הוא ולא אחר!" רבני העיר ופרנסיה לא האמינו למקרא עיניהם, הוא?! אברהם מוכר הירקות?! הוא ישמש כרבה של לובלין המעטירה?! אך עדות המהרש"ל על גדולתו לא הותירה מקום לספיקות. משלחת של תלמידי חכמים התייצבה בחנות הירקות בצהרי היום, וחבריה באו בדברי תורה עם בעל החנות בעל כורחו שלא בטובתו, וכך התגלה הסוד המופלא, והכל נוכחו לדעת כי המהרש"ל דייק בדבריו. אין כרבי אברהם בכל הדור. המהרש"ל, שהתחייב שלא לחשוף את סודו של רבי אברהם כל ימי חייו - עמד בדבריו, ודאג שהסוד ייודע רק לאחר פטירתו. וכתר הרבנות הוגש לרבי אברהם, מוכר הירקות.

{ דרך עץ החיים }

אשא עיני

כוחה הגדול של הראיה והשפעתה על חיי האדם
פרק ג' וְדוֹד הַמֶּלֶךְ - יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֵאִי

הנה דוד המלך עליו השלום הצטיין מאד בשמירת עיניו, כמו שכתב הזר הקדוש (חלק ב דף קא), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: **דְּוֹד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם הָיָה תָּמִיד מְשַׁפֵּיל אֶת עֵינָיו לְאָרֶץ מְאִימַת בּוֹרְאוֹ.**

וכן כתב בעל ה"ראשית חכמה" (שער הקדושה פרק ח אות כג), שְׁאֲנוּ לּוֹמְדִים מִכֶּף שְׁדוֹד הַמֶּלֶךְ אָמַר (תהילים קכא) **"אֲשָׂא עֵינַי אֶל הַהָרִים מֵאֵין יָבֵא עֲזָרִי"**, שְׁדוֹד הַמֶּלֶךְ הָיָה תָּמִיד הוֹלֵךְ כְּשֶׁעֵינָיו לְמַטָּה, וְלִכֵּן הָיָה צָרִיף לְהָרִים אֶת עֵינָיו כְּדִי לְהַבִּיט עַל הַהָרִים.

ומשום שמירת עיניו המפלגת נקרא דוד המלך (שמואל-א טז יב) **"יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֵאִי"** (חסד לאברהם פרשת נח).

וכך גם אנו רואים שְׁדוֹד הַמֶּלֶךְ בְּסֶפֶר תְּהִלִּים מְפַלֵּג רְבוֹת בְּמַעֲלַת שְׁמִירַת הָעֵינַיִם, וּבְדַבְרָיו שֶׁל דְּוֹד הַמֶּלֶךְ בְּתַהֲלִים אָנוּ מוֹצְאִים הַבְּטָחוֹת וְסִגְלוֹת עֲצוּמוֹת וְנִפְלְאוֹת לְמִי שְׁזוֹכָה לְשִׁמְרָת אֶת עֵינָיו בְּקִדְשָׁה וּבְטָהֳרָה.

וכך אנו רואים שְׁדוֹד הַמֶּלֶךְ מְבַקֵּשׁ וּמִתְחַנֵּן לְפָנָי בּוֹרְאוֹ (תהילים קיט קלו): **"הֲעֵבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת שְׁוֹא בְּדַרְכֶּךָ חֲיִנִּי"**, וּבָאֵר הַ"אֵפֶן עֲזָרָא", שֶׁבְּסִיּוֹק זֶה טְמוּנָה הַבְּטָחָה נִפְלְאָה לְאֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת לְכָל הַשּׁוֹמֵר אֶת עֵינָיו, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: כִּי יִצְרִיכוּ יָמֵי מִי שְׁשׁוֹמֵר עֵינָיו.

ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
20:15	19:34	18:22	ירושלים
20:12	19:36	18:39	תל אביב
20:14	19:36	18:32	חיפה
20:14	19:36	18:39	באר שבע

הבן איש חי

שאלה: אדם שנפטר והניח יורש בן אחיו כי לא היו

בניו והאלמנה רוצה שיניחו ב' אנשים עניים ויר"ש שילמדו עד סוף י"ב חודש למנוחת הנפטר בעלה ויתנו להם פרס מעזבון בעלה שכן מנהג אנשי העיר ההיא לעשות כן למנוחת הנפטרים תוך י"ב חודשים. גם רוצה שיקנה היורש הנד' המפטרים בכל שבת שיעלה מפטיר וידור צדקה למנוחת הנפטר ויעשו לו השכבה כנהוג והיורש ממאן בזה באומרו שדברים אלו הם מנהג בעלמא ומה זכות יש להנפטר במצוה וצדקה שנותנים אחרים על שמו ואין זכייה בצדקה אלא להיורש שעכשיו הוא זכה בממון ושלו הוא ואין תועלת להנפטר במצוה וצדקה שיעשה הוא למנוחתו מזה הממון שהוריש לו. ויודענו אם יש ממש בדברי היורש בזה או לאו ושכמ"ה.

תשובה: הן אמת כי עיקר הזכות לאדם במצוה

וצדקה הוא במה שיעשה הוא בעצמו בחייו עכ"ל גם אחרי פטירתו יש לו זכות במצוה וצדקה שעושים על שמו לזכותו ולמנוחת נפשו ועל כן הוא מנהג העולם שמרבים במצות וצדקות תוך י"ב חודש למנוחת הנפטר והוא כי ידוע מ"ש במדרכי והביאו בב"י א"ח סי' תרכ"א מה שהורגלו לידור צדקה ביוה"כ בעבור המתים יש להביא ראייה מן הספרא כפר לעמך ישראל אלו החיים אשר פדית אלו המתים מלמד שהמתים

צריכין כפרה ע"כ גם איתא במדרש תנחומא ריש פ' האזינו כפר לעמך ישראל אלו החיים אשר פדית אלו המתים מכאן שהחיים פודין את המתים לכך נוהגין להזכיר את המתים ביוה"כ ולפטוק עליהם צדקה ע"ש הרי לך להדיא שהמצוה והצדקה שעושים החיים בעבור המתים מועלת להם ויש להם זכות בה. והיה זה שלום ואל שדי ה' צבאות יצונו לך. כ"ד הקטן יחזקאל כחלי נר"ו.

שאלה: מה שתיקנו לברך בכל יום ג' ברכות שלא

עשני גוי, שלא עשני עבד שלא עשני אשה מה טעם יש בברכות אלו בכל יום ויום, וירנו ושכמ"ה.

תשובה: מפורש בבית יוסף כי ברכות אלו על

חיוב המצות נתקנו ולהכי סדרן מעכב והיינו שנתקנו ברכות אלו להודות לה' שחייבנו בתרי"ג מצות ולא עשנו כגוי שאין לו רק ז' מצות ולא עבד ואשה שפטורים ממצוות עשה שהזמן גרמא. אך מקשים על זה דאמאי נתקנו לברך אותם בכל יום בקומו משינתו הנה לזה הטעם סגי לברך אותם פעם אחת והוא ביום שנתחייב במצות שיצא מכלל קטן ובא לכלל גדול והתשובה על זה הוא כי מצינו לרבינו האר"י זצ"ל מ"ש בספר הכונות הנמצא אצלנו בכ"י בדרוש ב' של נפילת אפים וז"ל וכן ממש עד"ז הוא בענין נפילת אפים כי הוא יורד אל מקום הקלי' ואם הוא צ"ג יש בו יכולת לברר ולהוציא משם נפשות הנופלות שם ולהעלותם בסוד מ"ן. ויש מי שאינו יכול להעלות אחרים כי אין בו כח לבררם ולהוציאם ודי לו במה שיעלה את עצמו.

ויש מי שנפשו נשאת שם אחר רדתה בעת נפ"א ואינה עולה משם כלל. וכן ממש עד"ז הוא ממש בענין שינת האדם בלילה אשר גם היא בסוד המיתה כי נפשו יורדת אל דרגא דמותא במקום הקלי' ואז יש מי שיכול לברר וללקוט נשמות ולהעלותם בסוד מ"ן לצורך זיווג כנו' בוזהר שלהי פ' ויקרא. ובוזה תבין סוד גדול שמצאנו ראינו דבר מתמיה כי לפעמים שיהיה האדם צדיק גמור ואח"כ מתהפך לאיש אחר ונעשה רשע גמור כמו שנמצא ביוחנן כה"ג ששימש פ' שנה בכהונה ולבסוף נעשה צדוקי אבל הענין הוא כי כאשר האדם מוסר נפשו למיתה בנפ"א עד מקום הקלי' ומחמת איזה עון אשר בידו אין נפשו יכולה לעלות משם והקלי' אווזים אותה ונשאת שם לעולם ואז נותנים לו נפש אחרת רעה מצד הקלי' וזהו מ"ש רז"ל שהרשעים בחייהם קרויים מתים כי הנה בעת נפ"א יורדין אל מקום המיתה ונשארין שם ואין נפשותיהם יוצאות משם וניתן להם נפש רעה תמורתה ואין מרגישים בעצמם הענין הזה ואז נהפכים לרשעים גמורים רח"ל עכ"ל ע"ש נמצא גם בעת השינה אפשר שיקרה מקרה רע כזה רח"ל מחמת איזה עון וקטירוג שתשאר נפשו במקום הקלי' ונותנין לו נפש אחרת הן של גוי הן של עבד הן של אשה.

[המשך בשבוע הבא..]

{ שר"ת 'תורה לשמה' }

ספר חסידים

סימן נ

צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר כשם שהחכם ניכר בחכמתו ובדעתו והוא מובדל בהם משאר העם כך צריך שיהא ניכר במעשיו במאכלו ובמשקו ובבעילתו ובעשות צרכיו בהילוכו ובדבריו במשאו ובמתנו ויהיו כל המעשים האלו נאים ומתוקנים ביותר לא גרגרן אלא אוכל מאכל הראוי לו להברות את גופו ולא יאכל ממנו אכילה גסה ולא יהיה רודף למלא את בטנו כאלו שממלאים כרסן ממאכל ומשתה עד כמעט שגופן וכרסן נבקעת. ועליהם נאמר בקבלה זוריתי פרש על פניכם פרש חגיכם אלו בני אדם שאוכלים ושותים ועושים כל ימיהם כחגים ואומר זה לזה נאכל ונשתה לרוב כי מחר נמות וזהו מאכל רשעים ושולחנותיהם אלו הן שגינה ועליהם אמר הכתוב (ישעיה כח ח) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום. אבל החכם אינו אוכל כי אם תבשיל אחד או שנים ואוכל ממנו כדי חייו לא עד שימלא כריסו וכל מה שהחין מתאוה ככלב וכחמור שלא יפחות כמו רביע משבעו ובמאכלו ובמשתהו אל ישים אל לבו לאמר אוכל ואשתה כדי שיהו אברים שלמים וחזקים בלבד ושהיו בני עוסקים במלאכה ועמלים לצרכי כי אין זו דרך הטובה אלא ישים על לבו לאכול ולשתות ולשמוח בחלקו והברות גופו ולהיות נפשו ישרה לדעת את ה' שאי אפשר להסתכל בחכמה והוא חולה או כאב א' מאבריו וכשיהיה לו בן שיעסוק ללמדו אולי יהיה חכם בישראל וההולך בדרך זו כל ימיו עובד את ה' תדיר אפי' בשעה שנושא ונותן וזהו שאמר שלמה בכל דרכיך דעהו וזו היא פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויין בה:

ספר חרדים

פרק סו [תשובה ה'] | דברי פבושין

הדברים בטלים בקרית הלשון, פנור לבטלה בקרית המעור דמי (ספר יצירה פ"ו מ"ד). ועל דא קתיב (מלאכי ב, יז) "הוגעתם את ה' בדבריהם", שפשו רבותינו ז"ל (שמו"ר יג, א) שאמר הקדוש ברוך הוא אני נוטל העולם ואני יגע, ובדברים בטלים אני יגע. ולמה יהיה אדם עו פנים ויגע בוראו חלילה, לכן אל יוציא מלה מפיו לבטלה, אלא תורה או עבודה או הודאה או שלום.

מי שאבד לו פרח היתכן שבעצבוננו וכעסו ישבר קלי ששנה אלה פרחים, לא יעלה על דעתך. ואתה בן אדם ידעת פי נשמתך מושב אלהים, ובכעסך ועצבונך יסתלק, ואיך תעצב על חיי שעה ותאבד חיי עולם. לכן סבל בשמחה קהלל (שבת לא, א) כל הבא עליה ולא תעצב את מלכך, ויהי זאת נחמתך פי בו תדבק, והוא יאר פניו אליך, ואתה אליו יתברך.

אף על פי שצריך להנדרו להוציא מחלציו זרע יעבד את אדוניו, ביותר צריך להנדרו להיות הוא נטע נאמן נחמד למראה בעיני ה' במעשיו הטובים, אז ייטב בעיני אדון העוץ להוציא נטיעות אחרות פמוהו ממנו יהיה, ולזה אמרו (רש"י בראשית ו, ט) עקר תולדותיהם של צדיקים מעשיהם הטובים, דקתיב (בראשית שם) אלה תולדות נח נח איש צדיק יגו' ואתה קף ויולד נח'.

אם תרצה להיות צדיק טוב, מרפכה ל'סוד שקלקלת, צריך תיקונים לומר תמיד גם זו לטובה, ולדון לכף זכות, ולדבר טוב ולשאת מדבר רע קלל. ואם חס ושלום שחת זרע בקרית המעור, לא תוסיף להשחית ישראל בקרית הלשון בקללה בר מינן, אדרבא בך ולמד סגוריא לכפר, ולמד ילדי ישראל תורה ויראת ה' ברחמים.

חידושים לפרשה

צו אַת אַהרן נָאֵת בְּנֵי לְאֹמֶר זֹאת תּוֹרַת הָעֵלָה הַזֶּה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כַּל הַלַּיְלָה עַד הַבֶּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוֹרַת כּוֹרֵב (ו', ב')

בתחלת ספר ויקרא כתוב על קרבן עולה שמביא אדם בנדרה. ושם כתוב, שהמקריב את העולה, צריך לסמוך ידיו על ראש העולה, ויתכפר לו עונו. וכן כתוב שם (ויקרא א, ד): 'וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֵלָה, וְנִרְצָה לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו'. אך לא התבאר בכתוב על מה מכפר קרבן עולה זה הבא בנדרה. ופירש רש"י: "וְנִרְצָה לוֹ" - על מה הוא מְרַצָה לוֹ? אִם תֹּאמְרוּ עַל פְּרִתוֹת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין, אוּ מִיתָה בְיַד שְׂמַיִם, אוּ מַלְאָכָה - הֲרֵי עֲנִשְׁןָ אֲמֹר! הֲאֵי אֵינִי

מְרַצָה אֶלָּא עַל עֵשָׂה, וְעַל לֹא שֶׁנִּתְקַן לְעֵשָׂה. עכ"ל. הרי שאדם יכול להתנדב קרבן עולה, על מנת לכפר על מצוות עשה שביטל, או על "לא הניתק לעשה". ומהו "לא הניתק לעשה"? זהו לאו, - נתנה לו התורה מצוה נוספת, על מנת לתקן את שמי שעבר עליו המעוות. ודוגמאות לכך הביא שם ב"שפתי חכמים", וזו לשונו: כְּגֹן (דברים כב, ו) "לא תקח האם על הבנים". וכתוב (שם, ד) "שֶׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם". וכן (שמות יב, י) "לא תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר, וְהַגֹּתֶר מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר בְּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ". וכן (ויקרא יט, יב) "לא תגזל", וכתוב (ויקרא ה, כג) "וְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזֹלָה". שֶׁלֹּא נִקְטַב בְּהֵם שׁוֹם עֲנֵשׂ וְכוּ'. עכ"ל (ועיין עוד ברמב"ן שם). נמצא אס כן, שקרבן עולה היה בא בנדרה אם רצה האדם לכפר על מצוות עשה שביטל, או על "לא הניתק לעשה" שעבר עליו: ונ"ל בס"ד, שרמו יש בשם עולה על מה היתה באה בנדרה, שכן עולה - נוטריקון עשה וכן לאו הניתק. והוא רמז יקר. והנה איתא במדרש (ויקרא רבה ז, ג), והוא ברמב"ן שם, שאין העולה באה אלא על הרהור הלב. וזו לשון המדרש: אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי: לְעוֹלָם אֵין הָעוֹלָה בְּאֶה אֶלָּא עַל הַרְהוּר הַלֵּב, אָמַר רַבִּי לִוי: מִקְרָא מֵלֹא הוּא (יחזקאל כ, כג): "וְהָעֵלָה עַל רוּחְכֶם הִיוּ לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁר אַתֶּם אוֹמְרִים" וגו' [לשון הרמב"ן: הָעוֹלָה מְכַפֶּרֶת עַל הָעוֹלָה עַל רוּחְכֶם]. מִמֵּי אֶתֶּה לְמַד? מִבְּנֵי שֶׁל אֵיזוֹב. בְּתַחֲלָה (אֵיזוֹב א, ד): "וְהִלְכּוּ בְּנֵי וְעִשׂוּ מִשְׁתָּה" ... (וילבסוף) (אֵיזוֹב א ה) "וְהִשְׁפִּים בְּבֶקֶר וְהָעֵלָה עֲלוֹת מִסְפֹּר כֶּלֶם, כִּי אָמַר אֵיזוֹב: אוֹלֵי חֲטָאוּ בְנֵי, וּבְרַבְרָא אֱלֹהִים בְּלִבָּבָם". תָּוֵא אָמַר: אֵין הָעוֹלָה בְּאֶה אֶלָּא עַל הַרְהוּר הַלֵּב. עכ"ל. ונ"ל בס"ד שגם הכפרה על הרהור הלב נרמו בשם העולה שכן עולה נוטריקון למפרע הרהור לב ומצוות עשה.

צו אַת אַהרן נָאֵת בְּנֵי לְאֹמֶר (ו' ב')

ובמדרש, לאמר, כלומר שיאמר לבני ישראל שיתעסקו בקריאת העולה, שאע"פ שמקריבין עולה עוסקין היו בקריאתה, כדי שיזכו בקרבן עולה ובקריאתה, ע"כ. ובאור הדבר נראה, כשם שקבע הקב"ה שיתוקנו העוונות למעלה ע"י מעשה הקרבן, כן קבע עוד לתקן בשורש הענינים ע"י התורה, שהיא שורש הקרבנות, וצוים הקב"ה שיקראו ג"כ הפרשה של אותו הקרבן וכמו שאמר ז"ל ביומא ד' ו', אמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחאי מניין שאף מקרא הפרשה מעכב, ת"ל זה הדבר אשר צוה ה' אפילו דיבור מעכב. וכהיום בעת שמעשה הקרבנות בפועל אין לנו בעוה"ה, שהמקדש חרב, עכ"פ מצות לימוד הלכותיהן יש לנו, ועלינו להתחזק ללמוד דיני הקרבנות ויחשב לנו כמעשה הקרבנות. וכן הוא בווה"ק במדרש הנעלם פ' וירא, א"ר כרוספדאי, האי מאן דמדכר בפומי' בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ענייני דקורבניא ותקורבתא ויכוין בה, ברית כרותה היא, דאינון מלאכיא המרכיזין חובי' לאבאשא לי' דלא יכלין למעבד לון אלא טיבו. עכ"ל. נראה מזה המאמר שעלינו לזרוז א"ע בלמידת הלכות קרבנות, שבזה נשקט רוחם של המקורבים, שלא לבד שלא יסרגו עלינו, אלא שעוד ילמדו עלינו זכות. וכן הוא בבבלי במגילה ט"ז, בשעה שבא המן להלביש את מרדכי ולהרכיבו על הסוס, אשכחי' דיתבי רבנן קמי' ומחוי להו הלכות קמיצה וכו'. א"ל במאי עסיקתו, א"ל בזמן שבהמ"ק קיים מאן דמנדב מנחה מייתי מלא קומצא דסולתא ומתכפר לי', א"ל אתא מלא קומצא דידכו ודחי לעשרה אלפי כיכרי כסף דדיד, ע"כ בגמרא. ולכאורה ילא, האם בעת כזאת, שמלשין רודף אחר נפשו להמיתו, כלום מסוגל האדם ללמוד אז עניני הקרבנות? אלא הוא הדבר שכתוב בווה"ק, דזכות לימוד הקרבנות מועלת כ"כ, שאפי' הקטגור לא יכול להרע לו, אלא עליו ללמד זכות, וכמאמר ז"ל, אתא מלא קומצא דידכו וכו'. היינו למוד מעשה הקמיצה, שעולה במקום הקרבן, ולהורות בא, שאפי' בעת שצר לו לאדם מאד, אל יפטר עצמו מלימוד עניני הקרבנות דבר יום ביומו, וינצל מכל צרה.

{ חפץ חיים על התורה }

נצור לשונך מרע

הלכות רבילות ו כלל ו סעיף י

ועל פי זה תראה בחוש, במה שנמשל, בצוונותינו הרבים, שאם אָהָד יש לו הֶזֶק בְּעֵסְקוֹ מִצַּד מְלִשְׁיוֹת וְכַדּוּמָה, וְיֵשׁ לוֹ עַל יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים הַנִּפְרָיִם, שֶׁהוּא עֹשֶׂה לוֹ אֶת הַדְּבָר הַזֶּה, עַל זֶה הַסֵּמֶךְ הוּא הוֹלֵךְ אַחֵר כֶּף וּמְלִשְׁיָן אוֹתוֹ גַּם כֵּן, כִּי מִרְגָּלָא בְּפִי מְלִשְׁיָן דְּאֵינְשֵׁי {מורגל, כפי האנשים}, שֶׁאִם אָהָד הִלְשִׁין עַל חֲבֵרוֹ, מִתָּר הוּא גַּם כֵּן אַחֵר כֶּף לְהִלְשִׁינוֹ, וּבְאֵמַת הִיא טְעוּת גְּמוּרָה מִפְּמָה טְעִימִים:

א דדין זה הוא דוקא אם על ידי מלשינות השנייה תהיה תועלת על להבא, ששפנגדו לא יחזרו וינלשנו עוד, ואי אפשר להציל עצמו בדרך אחרת, אז מתיר. אָבֵל אִם הוּא מִתְפַּנֵּן רַק לְנִקְמָה גַּם, בְּיַד אִסוּר גְּמוּר הוּא, וְכַמְבָּאָר בְּחֻשׁ מִשְׁפָּט {בסימן שפח סעיף ט' בהגהה}.

ב ועוד, דְּכַל זֶה אִם הוּא רוֹאֶה בְּעֵינָיו שֶׁהִלְשִׁינוֹ, אָבֵל לֹא לְסִמָּךְ עַל דְּבָרִים הַנִּפְרָיִם, אֶפְלוּ אִם הֵם דְּבָרִים נִפְרָיִם מְמֹשׁ, וְרָאֶה אוֹתָן בְּעֵצְמוֹ, וְכַל שֶׁכֵּן אִם רַק אֲנָשִׁים סָפְרוּ לוֹ שֶׁהוּא הִלְשִׁינוֹ, בְּהִזָּה אֶפְלוּ לְהַחֲלִיט בְּלִבּוֹ, שֶׁהַדְּבָר הַזֶּה אֵמַת, גַּם כֵּן אִסוּר, כֵּל זְמַן שֶׁלֹּא הִעִירוֹ עָלָיו בְּבֵית דִּין, (או אֶפְלוּ חוּץ לְבֵית דִּין, רַק שֶׁנִּתְפַּרֵּר בְּבֵירוֹ, שֶׁאֵין אַחֲרָיו סֵפֶק), וְעַל אַחַת פְּמָה וְכַמְּהָ שֶׁאִסוּר לְסִמָּךְ עַל זֶה וְהַלְפִּסִּיד לְחֲבֵרוֹ הַסֵּפֶד כֵּל דְּהוּא, אֶפְלוּ אִם הוּא מְכַוֵּן בְּהִזָּה לְתוֹעֲלָתָה עַל לְהַבֵּא.

הצטרפו אלינו ותמכו בהגדלת הצדקה והחסד למשפחות עמוזות
"בצדקה תמונני" שמה לה למטרה לספק ולדאוג לצרכיהם של משפחות מעוטי יכולת כלכלית ע"י מתן סיוע כלכלי רחב היקף. העמותה פועלת ללא מטרת רווח כלל!

- חלוקת סלי מזון שבועיים
- מתן מענה לחוסרים ביתיים בסיסיים
- חלוקת סלי לידה לילודת ולתנוע
- ועוד פעילויות ותמיכה בחגים ומועדים

לתרומות:
בנק לאומי (10) | סניף 858 | מס' חשבון 06555085 | מס' עמותה 580643104
קוד מוסד להרשאה בחשבון הבנק 21965
ניתן לתרום גם דרך "גדרים פלוס" ובאשראי בטלפון ובאתר

דרכי התקשרות לקבלת והפצת העלון:
alon@gamah.org - אימייל לכל מטרה
אתר הגמ"ח - WWW.GAMAH.ORG
054-4785404 | 054-6091685

חיוזוק אמונה וביטחון

חיוזוקים לעלות בעבודת השם | יאוש שלא מדעת

[המשך משובע שעבר...] נגמרה המלחמה, נסעתי יום אחד ברכבת, למולי התיישב גבר מבוגר פניו מוכרות לי מאי שם, ניסיתי לאמץ מוחי אחר יגיעה הצלחתי לזהותו, זה היה אותו הפרופסור שנלווה אל הרופא של המחנה ולקח את סכרוב, והוא היה זה שבחר בו, כיוון שהייתי סקרן עד מאוד וחרדתי לגורלו של ידיד, פניתי ישירות ליושב מולי ושאלתי: "סליחה, האם אדוני פרופסור מברלין?"

הלה הרים את פניו מן העיתון, הביט בי בעד משקפיו במבט של הפתעה,

- "לא אני פרופסור ממקום אחר לא רחוק מברלין, כלום אדוני ראה אותי פעם?"

- "כן" השבתי, "ראיתי אותך פעם בנסיבות מוזרות",

- "והיכן היה זה? השבתי: "זה היה במחנה המוות באושוויץ, לפני סיום המלחמה באת עם רופא המחנה בחרת באסירי אחד דוקטור סכרוב שמו, ונסעת עמו אל מחוץ למחנה. סכרוב זה הוא ידידי מובהק ואני רוצה לדעת לאן הוביל אותו אדוני?"

ועכשיו נדהם הפרופסור, ישב לרגע ללא ניע מרוב הפתעה, פניו החווירו, בתנועה מהירה הסיר את משקפיו, הפנה את פניו הצידה, תלה מבט בוהה בחלל, ולפתע הפנה את פניו אלי, התרגשות עמוקה נכרת בהן

ואמר לי: "אני רואה חסד עליך בכך שזכיתי לראות עכשיו ידיד של סכרוב, אז אספר לך את הדברים הנפלאים לפי סדר התרחשותם, ודע מעולם לא סיפרתי לשום אדם בעולם את הסיפור שאני מספר לך. וכך היה המעשה: באותן שנות זוועה בהן פרץ ויצא כל הרוע, ממעמקי נפש האדם כלפי חוץ, ראיתי אני כמו אינטלקטואלים רבים בגרמניה משותק רגשית מפחד הטרור הנאצי, אין בזה כלל שום הצדקה כלשהי, ואין בזה כדי לכפר ולו במשהו על הפשעים אותם ביצעו הנאצים בחסות העם הגרמני, להיפך, חושבני שהפחדנות של אנשים היא שאפשרה! ואולי אפילו עודדה! את מעשיהם של הרוצחים, והפחדנים! הם שותפים מלאים באשמה. ויש להוסיף עוד פרט אישי אחד, שמי היה פרידריך מילר, שם גרמני מובהק, אבל הסבא שלי היה יהודי מומר,

במקרה נשרפו בימי אבי כל הארכיונים הרשמיים בעיר, ולא נשאר זכר לניירות המשפחה, מה שגרם שברוך נס לא נתגלה מוצאי היהודי, עם זאת הייתי שרוי בלחץ גדול במשך כל ימי הזוועה, ובמיוחד רובצת עלי אימה כלילות מפני ביקור מפתיע של הגסטאפו.

והנה באותם ימים התעורר אצלי חשק להציל לכל הפחות נפשות אחדות, "אפילו נפש אחת מישראל!" אמרתי לעצמי: "השלטונות משמידים מיליונים, ואני המסכן הפחדן אציל לפחות בן אדם אחד!" חשבתי רבות איך להגשים את ההחלטה, בסוף מצאתי שיטה. זה לא מכבר שמעתי מעמיתי שהיו רופאים במחנות על המוזולומנים, שמרוב עינויים וחולשה - עמדו כבר על סף המוות, מאחר והנאצים עודדו אותה תקופה אנשי מדע לעשות ניסיונות מחקרים על אסירי המחנות, פניתי בהשתדלות נמרצת לשלטונות, להעביר לבית חולים האוניברסיטאי שבהנהלתי אחד מן המוזולומנים לשם ניסיון מחקר חשוב, ומהו? לקבוע בדרך הניסיון האם אפשר להבריא אדם שהוא כמעט מת, ואם כן באיזו מידה ובאלו אמצעים. בתחילה הניסיון הזה נראה לנאצים חשוד, כי אין בזה להביא ייסורים או להחיש את הסוף, אלא להיפך להציל ולהבריא. הם מחפשים: איך לחסל ולענות והוא בא עם רעיון איך להבריא ולהציל? אך לאחר משא ומתן ארוך השלטונות קיבלו את הצעתי אבל בתנאי אכזרי - אם אצליח להציל את המוזולומן ולהחזירו לאיתנו, עלי למסור אותו שוב לידי השלטונות של המחנה ממנו יצא. זאת אומרת: אחת דינו למות. הואיל וידעתי שיכולתי להמשיך את הניסיון לזמן בלתי מוגבל, בלי לגרום נזק או סיכון לחולה - הסכמתי לתנאי, כך הגעתי למחנה אושוויץ באותו יום בו ראית אותי שם, עמדתי עם רופא המחנה והאסירים שעברו על פניי, ולפתע נכונה לי הפתעה לא תשוער! בין העוברים הכרתי חבר נעורים שיש איתי יחד בספסל הלימודים בקולטת הרפואית בברלין, דוקטור סכרוב שמו! כשעמדתי בבלוק לצד מלאך המוות, נאלצתי להתגבר על התרגשותי העצומה, ורק בחרתי בדוקטור סכרוב כחבר מועמד לניסוי המעטת, העברתי אותו במכונית לבית חולים שבהנהלתי, מרוב חולשה ושטוש ההכרה, לא הגיב סכרוב כלל על הנסיעה וגם לא הכיר אותי

ועמיתי עסקנו בו. כשהורדנו מעליו את החלוק שהושלך על כתפיו עם יציאתו מן הבלוק חשכו עיני, לנגד עיני ראיתי שלד ללא סימן בשר, מלוכלך מהתרוזה חריפה, וגוף לא גוף זה מכוסה פצעים משונים, מפיו ומחוטמו נוזלת ליחה, בזהירות ניקיני אותו אני ועמיתי, השכננו אותו במיטה, והתחלנו בתהליך השיקום.

התהליך של הרפוי התהלך בכבודות, ישנם מספר דרגות של מוזולומניות, הוא היה בדרגה הכי חמורה. היו אצלו סיבוכים קשים בלב בכליות, במשך הזמן נתגלו עוד סיבוכים שנתעלמו מעינינו בתחילה, בתקופה הראשונה היתה מתחדשת בכל יום בעיה בלתי צפויה מצדדים שונים, אחרי כמה שבועות החלה להיות ניכרת החלמה ממשית, אבל זו הביאה עמה דאגה חדשה וחמורה, כי ידעתי שסכרוב אם יחזור לאיתנו - אצטרך להחזירו לאושוויץ, כפי שהתנו עמי נציגי הגסטאפו מתחילה.

אז לא היתה לי ברירה הייתי מוכרח להאט את קצב החלמתו כדי למנוע שובו למחנה. והנה באה הישועה הגדולה, התבשרנו!

- "הנאצים נכנעו ללא תנאי! צבא הברית כבש את גרמניה!"

[המשך בשובע הבא...]

מתוך הרצאתו של כבוד הרב אמנון יצחק שליט"א
בבית מדרש קהילות פז, בני ברק
בתאריך 13.12.2019
לשמיעת שיעורים והרצאות
חייגו
(גם מטלפון כשר)
02-3724787

לעילוי נשמת

שרה בת רבקה
דוד בן רבקה
חנה בת רומיה ע"ה

לעילוי נשמת

איבון ספינוי בת פרידה,
חיים בן ברכה
שולה בת חנה

לזיווג הגון מהרה
אבנר מואיז בן משה
שלומי בן רינה
אבנר מואיז בן משה

להצלחה בעסקים
בן ציון בן חנה
לעילוי נשמת
אליס בת פרלה

ניתן להשיג 'קובץ מלוטט בבעיות השעה בעניני כשרות' בטלפון 0549543484 כולל דיסק מתנה מצורף או בחינם במייל refaelyhu@gmail.com

לרפואה שלמה מהרה
אלישע בן שרה
תמר בת שלמה
יסמין בת אביגיל

לרפואה שלמה מהרה
מינה בת סימה
יוחאי בן סילביה שרון
רינה בת איבון

להצלחה למוסדות
'לדעת חכמה ומוסר'

לעילוי נשמת
ציון בן יהודה
אבנר בן יהודה
אפרים בן שושנה